

Svar på skriftligt spörsmål SSS 106/2018 rd

Svar på skriftligt spörsmål om att tillåta surrogatmoderskap

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 106/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Satu Hassi /gröna m.fl.:

Vilka är hindren för att reformera lagstiftningen om surrogatmoderskap och hur kan man ta sig över dem?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Enligt lagen om assisterad befruktning (1237/2006) får assisterad befruktning inte utföras, om det finns anledning att anta att barnet kommer ges bort som adoptivbarn. Syftet med bestämmelsen har varit att förhindra surrogatmoderskap i Finland.

I september 2011 gav den riksomfattande etiska delegationen inom social- och hälsovården (ETENE) på begäran av justitieministeriet ett utlåtande enligt vilket det i vissa enskilda fall kunde vara etiskt godtagbart med surrogatmoderskap vid barnlöshet. ETENE konstaterade dock att det ytterligare behövs noggranna vidare utredningar för att lösa de juridiska frågor som hänför sig till saken. I september 2012 publicerade justitieministeriet en bedömningspromemoria om saken (JM Utredningar och anvisningar 52/2012), som sändes på remiss. Remissvaren visade att frågan om att tillåta surrogatmoderskap är mycket mångfasetterad. Remissvaren finns samlade i form av ett sammandrag (JM Betänkanden och utlåtanden 6/2013).

Ett betydande missförhållande i denna fråga är att par söker sig utomlands för att ordna surrogatmoderskap utomlands. Detta är riskfyllt ur alla parternas perspektiv och det är även förknippat med de etiska missförhållanden som lyfts fram i spörsmålet. Av dessa skäl har denna möjlighet begränsats i moderskapslagen som nyligen godkändes i riksdagen. Enligt den nya moderskapslagen erkänns inte i Finland moderskap som bekräftats utomlands, om en person som är bosatt i Finland har skaffat barnet genom surrogatmoderskap i en främmande stat.

Förutom att frågan om huruvida surrogatmoderskap kan tillåtas är mångfasetterad är den mycket känslig, såsom det även konstateras i spörsmålet. Surrogatmoderskap – såväl inhemska som utländska – är alltid förknippade med mänskliga osäkerhetsfaktorer. Det är till exempel möjligt att parternas vilja ändras under processen, vilket leder lätt till ohållbara situationer för parterna. Det är mycket förståeligt att par som av någon anledning inte kan få egna barn, kan uppleva ett totalförbud som orimligt. Det är omöjligt att undanröja osäkerhetsfaktorerna med surrogatmoderskap ens om det tillåts i begränsad utsträckning. Dessutom skulle detta förutsätta en juridiskt

Svar på skriftligt spörsmål SSS 106/2018 rd

och etiskt svår gränsdragning mellan godtagbara och förbjudna avsikter. Erfarenheter från andra länder visar även att det att surrogatmoderskap tillåts i begränsad utsträckning inte har helt fått bukt med att par söker sig utomlands efter surrogatmoderskap.

Vid justitieministeriet följer man noga diskussionen kring ämnet.

Helsingfors 13.4.2018

Justitieminister Antti Häkkänen